

Mannerheimin Lastensuojeluliiton vaikuttamissuunnitelma 2024

Luonnos 3.11.2023

Mannerheimin Lastensuojeluliitto (MLL) on avoin kansalaisjärjestö, joka edistää lasten, nuorten ja lapsiperheiden osallisuutta ja hyvinvointia. MLL:n arvoja ovat lapsuuden ja vanhemmuuden arvostus, yhdenvertaisuus ja ilo.

MLL:n vaikuttamissuunnitelma täydentää MLL:n Suunta -strategiaa ja toimintasuunnitelmia vaikuttamistyön osalta. Suunnitelman tavoitteena on vahvistaa MLL:n liittoyhteisön yhteistä vaikuttamistyötä. Suunnitelma antaa suuntaviivat yhteiselle lapsenoikeusperustaiselle toimintakulttuurille ja tukee vaikuttamistyön suunnitelmallisuutta, tavoitteellisuutta ja yhteistä sitoutumista.

1 MLL vaikuttajajärjestönä

Vaikuttamistyö on yksi MLL:n keskeisistä tehtävistä. Vaikuttamistyö kohdistuu valtion, kuntien ja hyvinvointialueiden lapsi-, nuoriso- ja perhepoliittiseen päätöksentekoon. Vaikuttamistyön tavoitteena on se, että valtio, kunnat ja hyvinvointialueet päätöksillään ja toimillaan edistävät ja turvaavat lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia ja oikeuksien toteutumista. Poliittisten päätöksentekijöiden lisäksi vaikuttamistyössä tärkeitä kohderyhmiä ovat muun muassa päätöksiä valmistelevat viranhaltijat, muut järjestöt, media, lasten ja nuorten kanssa työskentelevät ammattilaiset, lasten ja nuorten vanhemmat sekä suuri yleisö.

MLL on poliittisesti sitoutumaton järjestö ja MLL:n vaikuttamistyö on puolueisiin sitoutumatonta. MLL:n vaikuttamistyön vahvuuksia ovat ihmisten kokemus luottamus ja arvostus MLL:n toimintaa kohtaan sekä toiminnan tunnettuus, laajuus ja maankattavuus sekä laatu. MLL:n vaikuttamistyön keskeiset sisällöt linjataan liittohallituksen hyväksymissä ohjelmissa, joita ovat kunta- ja aluevaaliohjelma, eduskuntavaaliohjelma ja eurovaaliohjelma.

MLL korostaa, että hyvinvoinnin perusta rakentuu lapsuudessa ja nuoruudessa. Panostaminen lapsiin ja nuoriin on vaikuttava investointi. Se on parasta mahdollista hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä ja ongelmia ehkäisevää työtä. Lasten, nuorten ja perheiden palveluihin ja tukeen panostamalla turvataan kestävä yhteiskunta.

MLL:n visiossa Suomi on lapsi- ja perheystävällinen yhteiskunta, jossa lapsen oikeudet asetetaan etusijalle.

Edellytyksenä tälle ovat:

- 1) Lapsuutta ja vanhemmuutta arvostetaan päätöksenteossa
- 2) YK:n lapsen oikeuksien sopimusta toteutetaan suunnitelmallisesti
- 3) Lapsivaikutukset arvioidaan ja lapsen etu otetaan ensisijaisesti huomioon kaikissa lapsia koskevissa päätöksissä.
- 4) Lasten ja nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia tuetaan
- 5) Lasten ja nuorten yhdenvertaisuutta edistetään ja eriarvoisuutta ehkäistään
- 6) Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen riittävät voimavarat
- 7) Riittävä apu vanhemmille ja perheille lasten ja nuorten kasvatuksen ja kehityksen tukemiseen
- 8) Vanhemmuus huomioidaan työelämässä ja työn ja perheen yhteensovittamista tuetaan
- 9) Huolehditaan lapsiperheiden riittävästä toimeentulosta
- 10) Lapsiin ja nuoriin kohdistuvaa väkivaltaa ehkäistään suunnitelmallisesti

2 Vaikuttamistyön perusta ja kolmivuotiskauden painopisteet

MLL:n vaikuttamistyö perustuu perus- ja ihmisoikeuksiin. Perusoikeudet ovat perustuslaissa turvattuja tärkeitä oikeuksia. Ihmisoikeudet ovat kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa turvattuja ja kansallisesti voimaansaatettuja tärkeitä oikeuksia. YK:n lapsen oikeuksien sopimus on kaikkia alle 18-vuotiaita koskeva ihmisoikeussopimus.

MLL:n Suunta -strategian tavoitteena on yksi yhteinen MLL, jossa kaikki tukevat toisiaan onnistumaan. Yhteistä työtä tehdään keskusjärjestössä, piireissä ja yhdistyksissä. Järjestön sisällä vahvistetaan suunnitelmallista yhteistyötä vaikuttamistyössä, ohjelmatyössä, viestinnässä ja vapaaehtoistoiminnassa, jotka liittyvät vahvasti toisiinsa. Keskusjärjestön ja piirien vaikuttamistyö toteutetaan ammatillisesti. Yhdistysten vaikuttamistyö on pääosin vapaaehtoistoimintaa. Sekä työntekijät että vapaaehtoiset tarvitsevat perehdytystä, tukimateriaaleja ja ammatillista tukea vaikuttamistyöhön.

Vaikuttamistyön painopisteet MLL:n kolmivuotiskaudella 2024–2026:

- Lapsenoikeusperustaisen toimintakulttuurin vakiinnuttaminen vaikuttamistyössä.
- Yhteisen vaikuttamistyön suunnitelmallisuuden vahvistaminen vaikuttamissuunnitelmaan ja lapsipoliittisiin ohjelmiin perustuen.
- Vaikuttamistyön valmennus liiton kaikilla tasoilla.

Vaikuttamistyössä ovat tärkeitä myös ohjelmatyön, viestinnän ja vapaaehtoistoiminnan painopistealueet, jotka on kirjattu MLL:n Suunta -strategiaan.

2.1 Toimintaympäristön muutos ja kestävä kehitys

Toimintaympäristön muutos korostaa aktiivisen vaikuttamistyön merkitystä. Talouden näkymät ovat haastavat, mikä luo riskejä siihen, että valtiovalta, kunnat ja hyvinvointialueet tekevät lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia heikentäviä päätöksiä. Samanaikaisesti syntyvyys on ennätysalmaisella tasolla. Nuorten aikuisten aseman ja taloudellisen tilanteen heikentyminen sekä yleisen epävarmuuden lisääntyminen vaikuttaa halukkuuteen ja mahdollisuuksiin perheen perustamiseen.

Ilmastonmuutos ja luontokato heijastuvat monin tavoin lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin myös Suomessa. Ne aiheuttavat myös huolta lapsille ja nuorille. MLL toimii kestävä kehityksen ja tulevaisuuskon puolesta. MLL edistää omassa toiminnassaan sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestävää tulevaisuutta lapsille ja nuorille. Suomi on sitoutunut YK:n kestävä kehityksen Agenda 2030 -tavoitteisiin, joiden toteuttamisessa koko yhteiskunnalla on tärkeä rooli. Kestävä kehityksen päämääränä on turvata nykyisille ja tuleville sukupolville hyvät elämisen mahdollisuudet.

2.2 Vaikuttamistyön painopisteet vuonna 2024

Vaikuttamistyö perustuu MLL:n yhteisiin linjauksiin. Keskeisiä kehittämiskohteita ovat lapsenoikeusperustaisen yhteisen vaikuttamistyön vahvistaminen koko liittoyhteisössä sekä lasten ja nuorten kuulemisen rakenteiden kehittäminen, vakiinnuttaminen ja kerätyn tiedon hyödyntäminen. Näitä tuetaan vaikuttamistyön valmennuksilla liiton kaikilla tasoilla. Vaikuttamistyön näkyvyyttä ja vaikuttavuutta vahvistetaan yhteisellä viestinnällä.

Vaikuttamistyön keskeiset teema-alueet vuonna 2024:

- Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja laatu kunnissa ja hyvinvointi-alueilla
- Perhekeskuskumppanuus, ehkäisevä työ ja varhainen tuki lasten, nuorten ja perheiden palveluissa ja toiminnoissa
- Järjestöjen toimintaedellytykset sekä yhteistyö hyvinvointialueiden ja kuntien kanssa
- Lasten ja nuorten mielen hyvinvointi
- Lasten, nuorten ja perheiden osallisuus ja kokemustiedon hyödyntäminen vaikuttamistyössä
- Lapsiperheiden sosiaaliturva ja riittävä toimeentulo sekä lapsiperheköyhyys
- Lapsivaikutusten arviointi ja lapsibudjetointi kaikilla hallinnon tasoilla
- Eurovaalit, lapsen oikeuksien näkökulma eurovaaleissa
- Ihmisoikeuksien valvontaelinten yleiskommenttien ja suositusten tunnetuksi tekeminen (erityisesti YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen osalta)
- Lapsen oikeuksien viikon vuoden 2024 teeman esille tuonti

Teemoissa huomioidaan kestävän kehityksen näkökulma ja edistetään sitä. Kustakin teema-alueesta laaditaan tiivis tukiaineisto keskusjärjestön, piirien ja yhdistysten käyttöön. Tukiaineisto konkretisoi yhteistä vaikuttamistyötä kyseisessä teemassa.

3 Keskusjärjestön, piirin ja yhdistyksen tehtävät vaikuttamistyössä

MLL:n vaikuttamistyö muodostaa kokonaisuuden, jossa keskusjärjestöjen, piirien ja paikallisyhdistysten työ tukee toisiaan. Keskusjärjestö vaikuttaa valtakunnallisesti, piirijärjestöt alueellisesti ja paikallisyhdistykset paikallisesti. Keskusjärjestö tukee piirien ja yhdistysten vaikuttamistyötä ja piiri tukee alueensa yhdistysten vaikuttamistyötä. Vaikuttamistyö on tärkeä osa MLL:n johtamista liiton kaikilla tasoilla. Vaikuttamistyötä tukee yhteinen dialogi, valmennus, koulutukset ja tukiaineistot sekä systemaattinen, suunnitelmallinen ja yhtäaikainen vaikuttamisviestintä.

Lapsilta, nuorilta ja perheiltä kerätyn tiedon hyödyntämistä kehitetään ja se on olennainen osa vaikuttamistyötä (esim. MLL:n auttavista puhelin- ja nettipalveluista saatavan tiedon hyödyntäminen, Nuortennetin, kouluyhteistyön, tukioppilastoiminnan ja mediakasvatuksen kyselyt, Perhepulssi-kysely ja Perhekahvilakysely).

Eduskuntaan ja ministeriöihin kohdistuvassa vaikuttamistoiminnassa huomioidaan uuden avoimuusrekisterilain velvoitteet (ks. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2023/20230430> ja <https://avoimuusrekisteri.fi/>)

3.1 Keskusjärjestön vaikuttamistyö

- Valtakunnallinen vaikuttaminen
- Lausunnot, kuulemistilaisuudet ja työryhmät (ministeriöt, eduskunta ja muu valtion keskushallinto)
- Yhteydenpito (eduskuntaryhmät ja kansanedustajat, ministeriöt ja muu valtion keskushallinto)
- Yhteistyö lapsiasiavaltuutetun ja muiden erityisvaltuutettujen kanssa, osallistuminen lapsiasiavaltuutetukunnan työhön
- Yhteistyö kansallisen lapsistrategian kanssa
- Osallistuminen valtakunnalliseen perhekeskuskehittämiseen
- Vaikuttamisyhteistyö muiden kansalaisjärjestöjen kanssa
- MLL:n eurovaaliohjelma (eurovaalit 6/2024)

- Piirien ja yhdistysten vaikuttamistyön tuki: Valmennukset (mm. vaikuttamisen aamukahvit / iltateet), koulutukset (mm. vapaaehtoistoiminnan johtamiskoulutus, vaikuttamistyön perusteet ja lapsivaikutusten arviointi), tukiaineistot (mm. mielipidekirjoitusohjelmat ja teemalliset tietopakettit)
- Valtakunnallisen vaikuttamistyön viestintä (mm. mediayhteydenpito, haastattelut, asiantuntijakirjoitukset, sosiaalinen media)

3.2 Piirien vaikuttamistyö

- Alueellinen vaikuttaminen kohdistuu hyvinvointialueisiin ja pitää sisällään tarpeen mukaan myös muuta alueellista vaikuttamistyötä sekä kuntavaikuttamista
- Piiri vastaa toiminta-alueellaan hyvinvointialuevaikuttamisesta ja suunnittelee, kuinka vaikuttamistyötä toteutetaan käytännössä
- Yhdistysten vaikuttamistyön tuki
- Osallistuminen keskusjärjestön toteuttamiin vaikuttamistyön valmennuksiin ja koulutuksiin sekä vaikuttamisen tukiaineistojen kuten mielipidekirjoitusohjelmien hyödyntäminen
- Osallistuminen alueensa perhekeskustoiminnan kehittämiseen ja kumppanuuksien luominen
- Lausunnot, kuulemistilaisuudet ja työryhmät (hyvinvointialueet ja muut alueet, esim. aluehallintovirasto tai maakuntaliitto sekä kunnat)
- Yhteydenpito (hyvinvointialueen päättäjät ja viranhaltijat sekä muut alueelliset toimijat)
- Yhteydenpito toiminta-alueensa kansanedustajiin
- Alueellinen vaikuttamisyhteistyö muiden järjestöjen kanssa
- Vaikuttamistyön viestintä (mm. mediayhteydenpito alueen medioihin, haastattelut, asiantuntijakirjoitukset, sosiaalinen media, ml. yhteisten viestien jakaminen sosiaalisessa mediassa)

3.3 Yhdistysten vaikuttamistyö

- Yhdistysten vaikuttamistyö kohdistuu ensisijaisesti kuntiin, mutta tarpeen mukaan osaltaan myös hyvinvointialueisiin (paikallinen näkökulma)
- Yhdistyksen hallitus vastaa vaikuttamistyöstä ja sen käytännön toteutuksen suunnittelusta
- Yhdistys valitsee paikallisiin tarpeisiin ja yhdistyksen resursseihin sopivat tavat vaikuttaa
- Yhdistys osallistuu kunta/paikallisella tasolla perhekeskuksen kehittämiseen ja kumppanuuksien luomiseen
- Yhteistyö samassa kunnassa toimivien MLL:n yhdistysten kanssa
- Yhteistyö alueen muiden järjestöjen ja toimijoiden kanssa
- Osallistuminen keskusjärjestön ja piirin toteuttamiin vaikuttamistyön koulutuksiin ja valmennuksiin sekä vaikuttamisen tukiaineistojen kuten mielipidekirjoitusohjelmien hyödyntäminen
- Lausunnot, kuulemistilaisuudet ja työryhmät (kunta ja muu paikallinen taso)
- Yhteydenpito (kunnan luottamushenkilöt ja viranhaltijat sekä muut paikalliset toimijat)
- Vaikuttamistyön viestintä (mm. mediayhteydenpito paikalliseen mediaan, haastattelut, mielipidekirjoitukset, sosiaalinen media, ml. yhteisten viestien jakaminen sosiaalisessa mediassa)